

ЗМІСТ

ВСТУП.....	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ.....	6
1.1 Поняття мовлення у психолого-педагогічних дослідженнях	6
1.2 Особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку	9
1.3 Використання творчих завдань для розвитку мовлення дітей.....	25
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ.....	31
2.1 Характеристика діагностичного інструментарію для визначення стану розвитку мовлення дітей дошкільного віку.....	31
2.2 Дослідно-експериментальна робота з розвитку мовлення у дітей дошкільного віку за допомогою творчих завдань	38
2.3 Апробація результатів дослідження.....	49
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57

РЕФЕРАТ

магістерської роботи на тему:

«Творчі завдання як засіб розвитку мовлення дітей дошкільного віку»

Студентки магістратури: Ганеєвої Надії Павлівни.

Науковий керівник: к.пед.н., доцент кафедри дошкільної освіти і соціальної роботи Канарова Ольга Вікторівна.

Актуальність. Розвиток мовлення дітей дошкільного віку є однією із важливих проблем сучасної дошкільної педагогіки. Її актуальність обумовлена пріоритетними напрямками Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Комплексними заходами щодо всебічного розвитку і функціонування української мови», спрямованими на модернізацію дошкільної освіти, оновлення змісту, вдосконалення форм, методів і технології навчання дітей рідної мови, розвитку культури мовлення та мовленнєвого спілкування.

Процес мовлення розглядається багатьма дослідниками (Л. Виготський, М. Жинкін, О. Леонтєв, О. Лурія, С. Рубінштейн, І. Синиця, О. Шахнарович) як складна поетапно формована мовленнєва дія, що входить складовою частиною в акт діяльності. Розвиток мовлення у дітей дошкільного віку є предметом багатьох наукових досліджень класиками педагогічної науки, зокрема Я. Коменським, Й. Песталоцці, К. Ушинським, М. Монтесорі, С. Русовою, Є. Тихеєвою, Є. Водовозовою, Н. Крупською, Є. Фльоріною, Ф. Сохіним, а також сучасними педагогами: А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Поніманською, Н. Горбуновою, К. Крутій, Н. Луцан, Т. Котик, О. Трифоновою та ін.

Численні дослідження з проблем мовленнєвого розвитку дошкільників доводять, що саме дошкільний вік є сензитивним періодом для розвитку всіх аспектів мовлення дитини. Важливе місце в системі засобів розвитку мовлення дітей дошкільного віку посідає творчість.

Значна частина праць з цієї проблеми (А. Богуш, Д. Бараніна, Н. Гавриш, Т. Постоян, Н. Корткова, Н. Михайленко, С. Шадріна) присвячена переважно створенню системи мовленнєвих вправ, мовленнєвих творчих завдань. Теоретичні основи творчості досліджували такі зарубіжні вчені, як: І. Айзенк, Д. Векслер, Дж. Гілфорд, Р. Крачфілд.

Метою творчих завдань є підвищення активності та самостійності дітей, удосконалення набутих знань і творчого підходу до розв'язання певних завдань, розвитку мовлення. Проблему формування творчої особистості розглядали також педагоги-класики: Я. Коменський, Г. Сковорода, В. Сухомлинський.

Об'єкт – розвиток мовлення у дітей дошкільного віку.

Предмет – методи і форми розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Метою дослідження є теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методи і форми розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань дослідження:

1. Розглянути теоретичні основи проблеми розвитку мовлення дітей дошкільного віку за допомогою творчих завдань.
2. Дослідити використання творчих завдань для розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
3. Вивчити стан розвитку мовлення дітей дошкільного віку за допомогою творчих завдань.
4. Визначити методи і форми розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Загальний зміст

У вступі розкривається актуальність дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету дослідження, сформульовано основні завдання, визначено сутність основних понять дослідження.

У першому розділі – «**Теоретичні основи розвитку мовлення дітей дошкільного віку за допомогою творчих завдань**» проаналізовано наукову

літературу з проблеми дослідження та з'ясовано стан опрацювання проблеми розвитку мовлення дітей дошкільного віку в педагогічній теорії і практиці; уточнено сутність понять «розвиток мовлення», «творчі завдання»; визначено особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку та основні види творчих завдань.

У другому розділі – «Дослідження розвитку мовлення дітей дошкільного віку за допомогою творчих завдань», визначено критерії, показники та рівні розвитку мовлення дітей дошкільного віку; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено форми і методи, що забезпечують ефективність розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

База дослідження. Дослідження проводилося у ЗДО №396 «Сонечко».

За результатами дослідження сформульовані висновки

Проаналізувавши літературу дійшли до висновку, що мовлення – це знакова система, під якою розуміють правила мови, парадигми, моделі, що базується на нормах, які закріплюються словниками. Воно виконує ряд функцій: комунікативну, інформаційну, естетичну; мовлення – це часткове вираження мови, способи її реалізації.

Мовленнєвий розвиток дошкільника – складний психологічний процес, що не зводиться до простого відтворення дитиною почутої мови. Він визначається мірою сформованості знань, умінь та навичок дитини і виявляється в соціальній та інтелектуальній активності у колі дорослих та однолітків. Щоб створити оптимальні умови для мовленнєвого розвитку дошкільника, педагогам слід використовувати різні форми роботи: ігри, проблемні ситуації і заняття, творчі завдання.

Творчі завдання – це завдання, протиріччя яких лежать глибше і вирішення яких обов'язково опосередковується відкриттями, не усвідомленими на початку.

Спираючись на проаналізовані нами дані, ми виокремили такі критерії та показники розвитку мовлення дітей дошкільного віку: інформаційно-комунікативний (мовленнєва активність, інтенсивність спілкування, розвиток

зв'язного мовлення); емоційно-комунікативний (мотивація до спілкування, сприйняття співрозмовника, емоції під час спілкування).

Відповідно до критеріїв та показників схарактеризовано рівні розвитку мовлення дітей дошкільного віку, а саме: високий, середній, низький.

Після проведеної діагностики дійшли висновку, що у більшості дітей низький та середній рівні розвитку мовлення. На основі отриманих результатів можна зробити висновок про необхідність проведення роботи, спрямованої на покращення стану розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Для цього ми визначили ефективні, на наш погляд, методи і форми творчих завдань для розвитку мовлення дітей дошкільного віку, а саме: ігри-фантазування, ТРВЗ-технології, мнемотехніка, арт-терапевтичні вправи, заняття з використанням художнього слова, музики тощо.

Після проведеної цілеспрямованої роботи з розвитку мовлення дітей дошкільного віку за допомогою творчих завдань ще раз продіагностували дітей тими ж завданнями, що і на констатувальному етапі експерименту.

Отримані результати прикінцевого зрізу виявили позитивні зміни в обох групах. Однак динаміка цих змін в експериментальній групі була вищою, ніж у контрольній. Отже, результати прикінцевого зрізу довели ефективність використання творчих завдань як засобу розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Отримані в процесі дослідження результати можуть бути використані у педагогічній діяльності закладів дошкільної освіти, у післядипломній підготовці та перепідготовці педагогічних кадрів.

Рік виконання магістерської роботи – 2021-2022 н. р.

Місце виконання – кафедра дошкільної освіти і соціальної роботи Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Кваліфікаційна (магістерська) робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 65 сторінки (з них 65 – основна частина). Список використаних джерел містить 60 найменувань. Робота містить таблиці, рисунки, додатки.

SUMMARY

Ganeeva Nadiya. Master's thesis: "**Creative tasks as a means of speech development of preschool children**" was performed at the Department of Pre-School Education and Social Work of the Educational and Scientific Institute of Socio-Pedagogical and Artistic Education of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University.

Scientific adviser: candidate of pedagogical sciences, associate professor of the department of preschool education and social work Kanarova Olga.

The paper analyzed scientific literature on the research problem was analyzed and the state of development of the problem of speech development of preschool children in pedagogical theory and practice was clarified; the essence of the concepts "speech development", "creative tasks" has been clarified; the peculiarities of speech development of preschool children and the main types of creative tasks are determined.

The criteria, indicators and levels of speech development of preschool children are defined; theoretically justified and experimentally verified forms and methods that ensure the effectiveness of the speech development of preschool children.

Key words: *speech, development, creative tasks, children of preschool age.*